

La nissaga dels Montegut

La nissaga dels Montegut protagonitza aquesta història intimista i poètica que transcorre a la vall de Caran, un món al·legòric on la figura enigmàtica de Verònica, una dona que representa la passió i l'infortuni, es creuarà amb els homes de la família generació rere generació.

Les Formigues és la primera novel·la de l'autor Juli Martínez Amorós, una novel·la coral on els protagonistes són els membres de la família

Montagut, una nissaga propietària de les terres de la Vall de Caran, les vides dels quals aniran creuant-se generació rere generació amb la figura de l'enigmàtica Verònica, distintes dones amb un nexa comú: la passió, el misteri, l'infortuni, la desesperança.

Els Montagut adquireixen la propietat de les terres de la vall de Caran en circumstàncies que semblen obeir a l'atzar però també a un estrany dictat del destí, que ve a creuar les vides de Tomàs Montagut, fill de l'encarregat de les terres en aquell moment, amb l'únic hereu dels dominis de la vall, Antoni Roig. A partir d'aquest fets, tacats amb un assassinat i l'encreuament d'una de les Veròniques, la novel·la retrata a mode d'escenes per personatges, saltant cronològicament avant i enrere, l'evolució de cadascú dels protagonistes en un món endogàmic format per la família Montagut i els escassos habitants de la vall que es van creuant a les seues vides.

Un arbre genealògic enceta la trama a l'any 1894, amb el naixement del primer Tomàs Montagut, i es tanca al 1994 amb el naixement de l'últim membre de la nissaga, cinc generacions després, també de nom Tomàs Montagut, quan el destí ja ha deixat caure sobre la nissaga tot el seu pes. Ambientada en un nucli rural on les terres són l'únic medi de vida, el Casal dels Montagut es converteix en el nucli central al voltant del qual se succeïxen

LES FORMIGUES

JULI MARTÍNEZ AMORÓS

«VII PREMI DE NARRATIVA VILA D'ONIL»

COL·LECCIÓ «AUTORS D'ARA», 19

183 PÀGINES

EDITORIAL MARFIL, ALCOI, 2005

les diferents històries de vida entrelaçades.

Com en un formiguer, els personatges van desenvolupant una trama de lluites entre germans,

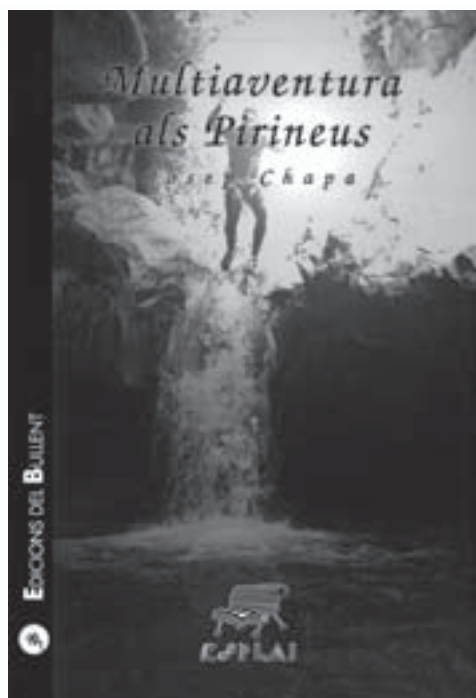
assassinats, secrets, desamors i passions desbocades que perseguirà els Montagut al llarg dels anys. En eixe transcórrer, un món al·legòric, que sembla romandre en una dimensió irreal, es creua amb el món real. La novel·la està sembrada d'imatges simbòliques que es repeteixen insistentment com a punts de referència d'aquest relat intimista, poètic i de to dramàtic: unes mans arrancant les potes a les formigues, la navalla lluenta amb el nom de Verònica gravat al mànec de fusta color castany, que passa d'una generació a un altra, des de l'oncle Ernest a l'últim Montagut, com si Verònica donés la clau de la història, teixira el drama que envolta els membres desafortunats de la nissaga i estiguera sempre present, prenent cos en les distintes Veròniques que van travessant la història i marcant el destí al que sembla que cadascú dels Montagut està condemnat.

La Vall de Caran així com els seus habitants semblen pertànyer a un somni, un món inexistent que ningú no coneix tret dels propis protagonistes de la història, un espai aïllat, oblidat pel món exterior, amb apenes lleugeres connexions amb el món real, on cadascú dels membres de la nissaga dels Montagut sembla no poder escapar del destí que la pertinença a la família i la influència de la vall de Caran exerceixen sobre ells.

Anna Gimeno

El tesoro escondido

Estamos ante una historia que poco a poco se convierte en una aventura única vivida en el incomparable marco de los Pirineos. El ambiente estudiantil que se nos presenta resulta altamente creíble debido al conocimiento que tiene el autor por su trabajo como profesor de Secundaria y Bachillerato. *Multiaventura als Pirineus* es una novela de aventuras que sin duda interesará a los amantes de la naturaleza y de los deportes de riesgo.

MULTIAVENTURA ALS PIRINEUS

JOSEP CHAPA

COL·LECCIÓ «ESPLAI», 31

96 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2005

Por lo general un libro de aventuras va mucho más allá de lo previsible ya que suele instalarse dentro de unos parámetros que escapan al control del lector. Lo cierto es que el protagonista deberá enfrentarse a lo desconocido y salir victorioso.

Josep Chapa nos entrega, por medio de Edicions del Bullent, una obra que lleva por título *Multiaventura als Pirineus*, novela de corte juvenil en la que, salvando las primeras páginas dedicadas al planteamiento de la historia, el autor nos cuenta las peripecias de un grupo de escolares que realizan, junto a los profesores de su Instituto, una excursión a los Pirineos.

Contando con la complicidad de un paisaje incomparable, los jóvenes practican determinadas actividades de *natura* bajo la dirección de monitores especializa-

dos en este tipo de deportes de aventura. Ennec y Guillem serán los encargados de iniciarlos en las arriesgadas delicias del *trekking*, *rafting* o *senderismo*.

Después de la excursión matutina, Ennec protagoniza, por amor a la alumna de secundaria Patricia, una aventura secreta junto al reducido número de amigos.

En contra de las normas establecidas y de los consejos de Guillem, el monitor se entrega a una aventura nocturna sin tener en cuenta las consecuencias que su decisión puede acarrear al conjunto del grupo. Circunstancia que si bien le preocupa intenta olvidarla.

Los jóvenes, siempre en busca de nuevas experiencias y contando con la complicidad del monitor, deciden hacer realidad la expedición a *l'Aigua salvatge* regresando al punto más peligrosos de la ruta. La misión del equipo es adentrarse en un reino prohibido, zona de humedales resbaladizos donde por la mañana Patricia, a pesar de la maleza, descubrió una cueva disimulada, al parecer, por las ramas de los árboles.

Lo cierto es que al caer la noche los jóvenes, valiéndose de innumerables trucos y estrategias, escapan del hotel de montaña donde se hospedan y huyen en busca de la cueva y su misterio.

Utilizando elementos mágicos propios de un mundo de ficción, Josep Chapa

nos transporta a un ambiente en el que la naturaleza es la verdadera protagonista, dándole un toque de fantasía al poner en juego la posibilidad de encontrarse con las «Mujeres de Agua», ninfas que se mueven a su antojo sin dejarse ver por ojos humanos.

El autor acierta al introducir los momentos de misterio precisos y también acierta en la descripción del paisaje, haciéndolo tan cercano, tan amable, que despierta los deseos del lector por viajar a las altas tierras de los Pirineos.

Como hemos dicho, *Multiaventura als Pirineus* es una novela de aventuras juveniles pero también es un viaje al descubrimiento de los sentimientos y de las propias posibilidades.

Quedan algunas cuestiones por resolver: ¿Hay piratas escondidos en la cueva? ¿Hay tesoros maravillosos? ¿O quizás la cueva estará habitada por maquis que sobrevivieron a la Guerra del 36? Esta es la clave del misterio que el lector tendrá que descubrir a lo largo de las 90 páginas de este libro.

M^o Teresa Espasa

Temps de sequera

Lluna, una nena que viu al bosc i coneix el llenguatge dels animals, haurà de rescatar ni més ni menys que la pluja, que ha estat segrestada per un bruixot malèvol de nom Grioto. En el viatge, la protagonista haurà de ser valenta i intel·ligent per a superar totes les dificultats.

LLUNA I LA PLUJA

LLUÇIA VALLÉS

IL·LUSTRACIONS DE JOAN AROCAS

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 1 I 4

70 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Un dels darrers títols de la consolidada col·lecció «El Micalet Galàctic» de Bromera és *Lluna i la pluja*, una història senzilla de resonàncies pocahontianes i molt fàcil de llegir. El llibret, de la sèrie blava (a partir de 12 anys), resultarà probablement massa infantil a molts xicots i xicotes que ja van a l'institut. Allà, a l'institut, alguns dels nostres adolescents aprenen a descarregar pel·lícules il·legals d'internet, a fer fotos als professors amb els telèfons mòbils per després mostrar-les a tothom, a fer pintades a les parets i moltes altres activitats excitants. Per això, una història sobre una nena que parla amb els conillets i va en busca de la pluja que ha robat un bruixot malvat potser s'hauria d'haver publicat en una sèrie recomanada a xiquets de menor edat, i no en la mateixa en què hi ha una versió –ben interessant, per cert– de tota una *Odissea* d'Homer.

Susceptibilitats editorials a banda, el relat és ben simple: Lluna, que viu en una

cova d'un bosc amb la seua mare emprèn un viatge per alliberar la pluja, que ha estat empresonada en una gran marraixa per Grioto, «un mag injust i poderós». El relat és també breu: no s'entreté en descripcions innecessàries, sinó que se centra en l'acció. Així, sense més dades sobre la protagonista, ens trobem tot seguit als peus del castell de Grioto, al qual Lluna ha sabut arribar gràcies a les indicacions d'una bruixa bona que es diu –ni més ni menys!– Morgana. Tot s'esdevé amb agilitat, i abans que ens adonem estem de nou al bosc, on ja ha plogut gràcies a la bona feina de Lluna i tot ha tornat a la normalitat.

Les il·lustracions, de Joan Arocas, correctes i detallistes, constitueixen gairebé la meitat de l'espai del llibre, i cadascuna ocupa una pàgina sencera. En aquesta ocasió encara hem de seguir lamentant que alguns dibuixos anticipen les accions i situacions del text, la qual cosa pot repercutir negativament en la creació d'expectatives i de suspens: és una objecció frívola, potser, però tots hem sigut nens i aquestes coses de vegades tenen més importància del que sembla.

L'obra està dividida en deu capítols, d'entre cinc i deu pàgines cadascun. Això facilita bastant la lectura als lectors poc avesats o més peresosos. També hi ha unes completíssimes –22 pà-

gines!– activitats didàctiques descarregables de la web de Bromera: és una idea interessant, però cal no oblidar que no tots els pares i professors dominen l'ús de navegadors d'Internet. Quant al llenguatge, hem d'agrair la correcció que manté tot el text, i també la sintaxi adequada (que ja trobem a faltar massa sovint en la narrativa juvenil) i la inclusió d'algunes ben triades paraules cultes o d'ús poc freqüent.

No hi ha molt més a comentar: la història, lineal i amb un ritme constant, transcorre d'una manera fluida. Fins i tot previsible, ja que la caracterització i les atribucions dels animals no aporta cap novetat notable: els conills, ratolins i cavalls continuen estant al bàndol bo, i gossos, corbs i óssos al roïn. Hi ha moments en què potser algun lector despert sentirà certa confusió, com ara quan la protagonista ha de caçar, escorxar i cruspir-se un d'aquells simpàtics conillets amb els quals manté llargues converses. Però, en fi, són els petits inconvenients de la ficció, o la «lleï natural», tal com diu el text.

Joan Manuel Matoses

Vamos a jugar a caballeros...

Cualquiera puede llegar a ser un hidalgo aventurero de la talla de Don Quijote o de Tirant lo Blanc. Con imaginación y fantasía todo es posible, como podemos leer en *Un quiijote en bicicleta*, escrito y traducido del valenciano por Enric Lluch.

UN QUIIJOTE EN BICICLETA

ENRIC LLUCH

IL·LUSTRACIONS DE PABLO OLIVERO

TRADUCCIÓ DE L'AUTOR

COL·LECCIÓ «CALCETÍN AMARILLO», 11

80 PÀGINES

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2005

El 400 aniversario de la obra más universal de Cervantes, *Don Quijote de la Mancha*, está siendo celebrado con los más diversos actos. La editorial Algar (Alzira, 2005) ha contribuido a ello con la publicación en la colección «Calcetín amarillo» (a partir de 8 años) de *Un quiijote en bicicleta*, una libre recreación dirigida al público más joven de algunos de los pasajes más célebres de la obra de Cervantes.

Enric Lluch y Pablo Olivero, escritor e ilustrador, son los creadores del relato protagonizado por Salva y Emiliete, dos niños que juegan a ser Don Quijote y Sancho, recordando las aventuras que Salva ha escuchado atentamente de la lectura de su padre. Aquel librote gordo y poco apetecible de lectura obligatoria puede llegar a ser un baúl repleto de historias fantásticas y maravillosas, como le sucede a Salva, quien descubre que *El Quijote* contiene aventuras increíbles con caballeros soñadores y va-

lerosos como Don Quijote o Tirant lo Blanc; además puede ser leído en el orden que se prefiera, perdiendo así toda la seriedad y protocolo que inspira la novela cervantesca.

Salva disfrutará tanto escuchando las aventuras del ingenioso hidalgo que comenzará a imitarlo y vivirá muchas aventuras alocadas, tal y como le ocurrió a Don Quijote tras la lectura de innumerables novelas de caballería: luchará contra un puesto de helados, se enfrentará a dos perros enormes, conocerá al caballero de la Triste Figura y buscará a su amada Dulcinea.

Las buenas intenciones de Enric Lluch de estimular en los más jóvenes la afición por la lectura de las novelas caballerescas y de aventuras no dejan de ser elogiables. Quizás esta afición despierte en los chavales una nueva y a la vez vieja forma de jugar con la imaginación y la fantasía, como se insinúa a lo largo del libro. Pero sería arriesgado suponer que de este corto y sencillo relato los jóvenes lectores salten por arte de magia a la lectura de miles de páginas escritas en un castellano (u otras lenguas) difícil de entender hasta para los más diestros. Si esto llegara a suceder, tendríamos que celebrarlo con mayor ruido que el mismo aniversario de la obra caballerisca. En cualquier caso,

es de resaltar la importancia de transmitir la afición por obras que no han perdido su interés para nuestra cultura a lo largo de los siglos; pero tampoco conviene olvidar, como parece ser el caso, la necesidad de una perspectiva crítica sobre los roles masculinos y femeninos tradicionales, tan marcados en los personajes de obras clásicas, antiguas, modernas o contemporáneas. Los esquemas sexistas de siempre continúan presentes en este relato: el padre de Salva se erige en el transmisor del conocimiento, mientras que la madre desempeña el papel de ama de casa y espectadora, sin mencionar la práctica inexistencia de las niñas en las aventuras narradas. En definitiva, un relato escrito con muy buenos propósitos pero con fisuras significativas.

Nievés Avilés

Captius del futur

Leo Climent proposa amb aquesta novel·la un joc, un repte al lector: Que faria qualsevol si li digueren que li queden tres mesos de vida? I si no és possible a més sortir del poble on et trobes? I si els seus habitants mostren la seua verdadera identitat?

LA VALL DELS OBLIDATS

LEO CLIMENT

COL·LECCIÓ «TABARCA NARRATIVA», 43

139 PÀGINES

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA 2005

La història de Salvanell podria haver sigut la història de qualsevol població rural pràcticament aïllada de tot nucli urbà de certa importància, sense vies de comunicació ni cobertura telefònica suficient, a l'Espanya de la dècada dels anys seixanta, perquè per sota de la trama principal, arriscada i poc habitual en narrativa juvenil per la seua ambientació en el món rural, es troba una història de persones amb els seus prejudicis, frustracions i somnis amputats per raons com la tradició i l'ordre establert.

L'autor Leo Climent s'estrena amb aquesta novel·la curta dirigida als joves, divertida i molt reveladora de la condició humana, explicant amb destresa la història d'un poble en el que tots els seus habitants pensen que van a morir irremediablement en menys de tres mesos. Les ganes de viure, de satisfer tots aquells desitjos que no s'han satisfet abans, de dir allò mai confessat, d'apro-

fitar el temps perdut, portarà al poble i als seus habitants a una situació en la que ja no hi haurà possibilitat de tornar enrere, al menys no del tot.

Ambientada a principis de la dècada dels seixanta en una vall quede assetjat sota vigilànciaprop de Xàtiva, la història es sosté amb els records del narrador, protagonista dels fets quan tan sols comptava amb catorze anys i estudiava l'últim curs de batxillerat.

La tranquil·litat del poble es trenca quan comença a desenvolupar-se a la vall el projecte de construcció d'un observatori astronòmic dels exèrcits americà i espanyol al cim del Capçal i per un desgraciat accident un producte nociu transportat per camions s'escampa per les rodalies de la població. La nocivitat del producte fa que el poble quede assetjat sota vigilància militar i cadascú dels seus habitants condemnat a esperar la seua última hora sense poder moure's d'allí.

Des d'una consciència crítica i madura, Climent fa un treball acurat amb els personatges, que evolucionen amb coherència i se sostenen al llarg de tota la novel·la, i a través d'ells retrata costums i estils arrelats a la cultura rural valenciana. El rector que se sent abandonat per Déu, la mestra d'escola que posa en qüestió el sistema educatiu, l'ama del bar

que pren el mànec del negoci, les dones del poble que guanyen força i s'organitzen, els vells que cremen els últims cartutxos, els joves que volen fer realitat allò que encara no han tingut temps d'aconseguir, les noves complicitats que sorgixen, les confessions inesperades, ... tothom al poble canvia la seua perspectiva quan l'horitzó es trenca a tres mesos vista i mentre esperen que els primers morts confirmen les pitjors expectatives anunciades a la plaça del poble per les autoritats civils i militars. Passats els tres mesos, el desenllaç serà més inesperat si cap del que ja s'anunciava en principi i el principal objectiu serà llavors esborrar el passat, soterrar el doble secret que sobre els fets ocorreguts a Salvanell s'ha intentat mantenir primer des de les instàncies competents i després pels propis implicats en la història.

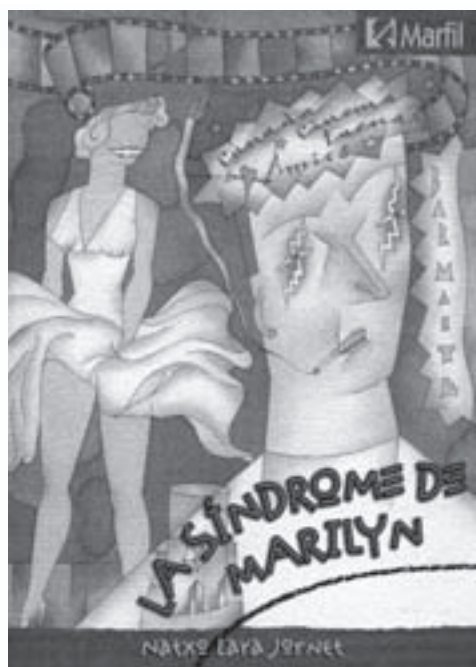
L'autor, com escriu a l'inici de la narració, ve a destapar aquests secrets relatant els fets vint-i-cinc anys després que ocorregueren.

El llibre inclou una guia de lectura i proposa activitats per als lectors.

Anna Gimeno

Ràbia continguda

Max, un informàtic que acaba de saltar la frontera psicològica de la trentena, tracta de buscar una via a la seua malaltissa inadaptació a tot el que l'envolta, com un xiquet malcriat que es queixa incansable, fent de les preocupacions minúscules una font de ràbia continguda.

LA SÍNDROME DE MARILYN

NATXO LARA JORNET

COL·LECCIÓ «AUTORS D'ARA», 17

160 PÀGINES

EDITORIAL MARFIL, ALCOI, 2005

Com molt bé comenta el protagonista d'aquesta novel·la, molta gent que supera els trenta anys hui dia viu una «segona adolescència», És a dir, una manifesta incapacitat per a esdevenir adult, i propensió a sentir els mateixos inconfessables que quan es tenen 15 anys. Max, un informàtic que ha superat els trenta i viu a Alacant és el personatge central de *La síndrome de Marilyn*, una sarcàstica reflexió sobre la vida a aquestes edats. *La síndrome de Marilyn* (Monroe, no Manson, advertim), sobre la qual per cert s'explica molt poca cosa al llibre, es dona només en certs contextos, així que tampoc cal dramatitzar. Deu afectar –calcule jo– tan sols persones que viuen en ciutats més o menys grans i impersonals i que a més han tingut una infantesa i joventut felices, o com a mínim sense mancances ni grans traumes. Així, els qui acabem de superar els trenta i ho hem tingut tot a la vida tenim tendència a sentir-nos

relativament buits, incapaços de bastir-nos un futur emocionant perquè ho tenim tot fet i tot a mà. Pel que sembla, la coneguda actriu-mite tenia un caràcter que la portava a queixar-se contínuament de tot, com un xiquet malcriat.

La novel·la es presenta dividida en vint-i-cinc capítols, numerats i amb títol. Molts d'ells remetent directament al món del cinema (com ara «El dia de la marmota» o «Com Nicolas Cage en Leaving las Vegas», que a més és una cançó d'Amaral): l'element cinematogràfic és un motiu constant al llibre, i de fet el protagonista i el narrador l'aprofiten per a fer comparacions o remetre'ns a determinades pel·lícules. Naturalment, la Marilyn té un paper destacat en aquest recurs a les referències del cinema.

Però la major part de l'obra dona compte de la insatisfacció i vacuitat de l'anodina vida diària de Max. Les contínues frustracions d'aquest personatge solitari dibuixen una existència marcada per l'enfrontament directe amb tothom i la impossibilitat d'establir relacions amistoses. Tot està relatat amb cert sentit de l'humor, amb ironia, i el resultat final és entretingut. La vida d'aquest pobre urbanita gira, a partir de la meitat de l'obra, a l'entorn d'una dona, Vero, de la qual està medul·larment enamorat. Al voltant de tot hi ha

també el cap de l'empresa on treballa Max, la dependenta del forn, amics retrobats que ja no són tan amics, els pares i, voleiant per damunt, Canadà. L'obsessió per traslladar-se a aquest país interromp moltes de les escenes del llibre, sobretot a l'inici d'alguns capítols, i representa una solució fàcil a una rutina massa angoixant i aclaparadorament alienadora.

Un s'alegra de comprovar que el valencià col·loquial serveix per a alguna cosa més que per a usar-se com a contrapunt graciós en els castellanoparlants, ja que en *La síndrome de Marilyn* es practica un llenguatge quasi vulgar amb freqüència, però sense desnaturalitzar els personatges: al contrari, s'integra amb facilitat i esdevé fresc.

Potser cal lamentar, com ocorre a tants altres textos semblants, la reiteració de situacions: la novel·la no segueix una línia argumental nítida, amb una trama que comença i acaba, sinó que retrata precisament la monotonia i la repetició d'accions, que si bé representen el moll de l'os del protagonista, poden fer-se tedioses en molts passatges. Moltes novel·les d'ambientació urbana segueixen aquest estereotip, i és fàcil caure en una excessiva càrrega del text, innecessària quasi sempre.

Joan Manuel Matoses

Del coneixement a la comprensió i el respecte

La col·lecció «Minaret» es presenta en format trilingüe i naix amb la molt lloable intenció de fer que els infants esquiven alguns dels prejudicis que tenen alguns adults a partir d'històries de països que, per desconeixement, ens semblen estranys.

*JOHA I L'HOME DE LA CIUTAT /
EL XIC I ELS ANIMALS*

ANNA MOLINS RAICH

IL·LUSTRACIONS DE LLUÏSA JOVER

COL·LECCIÓ «MINARET», 2

24 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

*COM MÉS HO VOLIA AMAGAR, MÉS A LA VISTA ESTAVA... /
ELS DOS MIOPS*

ANNA MOLINS RAICH

IL·LUSTRACIONS DE SEBASTIÀ SERRA

COL·LECCIÓ «MINARET», 4

24 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

Els contes de la col·lecció «Minaret» de Tàndem edicions es presenta com un antídote contra la por, com una manera de combatre el sentiment de prevenció que desperta en els humans tot allò desconegut. De la mateixa manera que els nostres avantpassats primitius temien el llamp perquè no en coneixien l'origen, nosaltres desconfiem, potser de manera inconscient, d'olors i menjars exòtics, d'usos i costums que s'assemblen ben poc als nostres, de creences i llengües que no entenem, i de tot un seguit de maneres de fer i desfer diferents, ni millors ni pitjors, sinó senzillament diferents. Els prejudicis són, ben sovint, fruit del desconeixement, de la simple i pura ignorància. I per tal de superar-los, per tant, convé fer un esforç d'aproximació respectuosa. El nostre país, convé no oblidar-ho, ha passat d'emigrar a rebre immigrants en un espai de temps molt breu des d'un punt de vista històric, i a hores d'ara ens trobem immersos en un procés de transformació que ens condueix cap a la interculturalitat, cap a la convivència en un mateix territori de cultures diverses. Es tracta d'un repte que hauríem d'assumir tots, els nouvinguts i aquells que constituïm la societat d'acollida. I és precisament aquesta la idea que tracta de transmetre la col·lecció «Minaret»: donar a entendre als uns i als altres que les diferències culturals en convivència són una veritable riquesa.

A través d'històries d'alguns dels països d'origen dels nous ciutadans que ja formen part de la nostra societat, com ara la Xina o països àrabs, s'intenta inculcar la idea que conèixer és una de les millors formes d'arribar a comprendre. Per aquest motiu aquests llibres es presenten en format trilingüe: valencià, castellà i xinès o àrab, de manera que, alhora que ens entretenim llegint contes, descobrim els costums, els paisatges, la vida quotidiana i la llengua d'altres pobles. És evident que aquests llibrets tenen un alt contingut didàctic implícit, però no hi ha cap intenció d'adoctrinar. En el fons de les històries que s'hi conten subjau, això sí, una ensenyança, una lliçó moral o de vida, com en gairebé totes les rondalles, contes, contarelles i altres formes de literatura popular infantil.

D'altra banda, les il·lustracions que acompanyen la lectura mereixen una menció a part i molt destacada. Tot i que moltes vegades els dibuixos són només un afegit innecessari que desvia l'atenció i esdevenen un entrebanc perquè no aporten res al conjunt de l'obra, en el cas que ens ocupa poden arribar a convertir-se en un complement narratiu més per la seua capacitat clarificadora i pel seu poder atractiu.

Sergi Vercher

Cuando un ideal sólo es deseo

Ediciones Brosquil ha publicado, en este cuarto centenario de D. Quijote, la adaptación titulada «Sancho Panza en su gobierno». Se trata de un relato fundamental para conocer la personalidad de los dos personajes principales creados por Cervantes, donde se nos muestran algunas vertientes contrapuestas del ser humano: idealista y realista. Sancho Panza, gobernador y escudero, básico en su manera de entender la vida representa la realidad. D. Quijote, caballero andante, imaginativo, protector de las causas perdidas, representa el ideal inalcanzable.

SANCHO PANZA EN SU GOBIERNO

MIGUEL DE CERVANTES

ADAPTACIÓ D'ALEJANDO G. SCHNETZER

IL·LUSTRACIONS DE D. A. BICHARD

39 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONES, VALENCIA, 2005

Es cierto que la obra de Cervantes se conoce por su personaje principal, D. Quijote, pero de ninguna manera podemos silenciar a Sancho Panza, esa otra mitad perfecta del hidalgo caballero de la Mancha. Y así lo ha entendido la editorial Brosquil al publicar esta divertida obra que vio la luz por primera vez en el año 1883. Como quiera que la imagen ha tenido gran importancia a la hora de ilustrar libros infantiles para estimular la imaginación y facilitar la comprensión del texto, también aquí se reproducen las ilustraciones originales realizadas en su día por D. A. Bichard.

Como es sabido, Sancho es un campesino vecino de Alonso Quijano, poseedor de unas características bien definidas: es un tanto vulgar, de baja estatura, imprudente, básico, pero po-

seedor de una acertada y profunda filosofía de la vida.

Sancho Panza, a quien conocemos desde el principio, es un personaje crucial, más aún yo diría que necesario, tan necesario como el sentido común del que hace gala a lo largo de las páginas del relato.

El motivo principal por el que Sancho Panza decide acompañar a D. Quijote es la promesa de gobernar una Ínsula (palabra que por supuesto desconoce). Quiere la casualidad, o el destino, que le sea ofrecido el gobierno de la Ínsula de Barataria, y Sancho acepta. Acepta tal vez para probar a qué sabe el poder, o también por el placer de gobernar, y desde luego porque siendo consciente de las locuras de su amo, una y mil veces ha intentado convencerle para que no haga ciertas cosas, el resultado es nulo. Sancho decide gobernar la Ínsula de Barataria. Sancho hace un buen trabajo como gobernador, soluciona un sin fin de problemas, demuestra su sentido crítico, su buen criterio. La verdad sea dicha, el escudero sale reforzado de la aventura de su gobierno, podemos ver la justicia y el honor de Sancho al querer limpiar la Ínsula de todo género de ladrones, holgazanes, vagabundos y demás inmundicias.

Si bien la motivación de Sancho fue conseguir el gobierno y el poder, después de

los días transcurridos, ya no los quiere, es más maldice ese modo de vida y renuncia para volver a la vida que le gusta, la que conoce.

Cómo todo héroe que se precie, Sancho ya no es el mismo al regresar de su gobierno en la Ínsula, ya no le es posible ver lo cotidiano de la misma manera que antes de su permanencia en Barataria. Sólo queda apuntar una diferencia de base entre los dos personajes de Cervantes, Sancho representa la parte real de la vida, sólo le preocupa el lado práctico de las cosas, en cambio D. Quijote vive de lo etéreo, de lo intangible, suele actuar al estilo de los héroes sin detenerse ante nada cuando busca alcanzar la lealtad y la victoria sobre el mal. Bien podríamos decir que Sancho es la mitad perfecta de don Quijote. Si leemos entre líneas comprobaremos que un personaje es el complemento del otro, tanto es así que D. Quijote no hubiera existido sin su fiel escudero. El caso de Sancho es diferente, ya que él hubiera seguido, sin D. Quijote, con su vida de hombre astuto, un tanto egoísta, pero leal, inocente, bondadoso. Si bien uno representa el amor a los valores materiales, el otro entrega cuanto posee por defender las causas perdidas.

Mª Teresa Espasa

Dos-cents anys d'Andersen i els seus contes

Contes d'Andersen és una obra adreçada al públic infantil que ens mostra els personatges més populars de Hans Christian Andersen. El 2005, quan es compleix el bicentenari del naixement d'este genial escriptor danés, és un any farcit d'activitats en el seu record.

CONTES D'ANDERSEN

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

ADAPTACIÓ DE JOSEP FRANCO

IL·LUSTRACIONS DE VALENTÍ GUBIANAS

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 1 I 3

120 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2005

Dir Hans Christian Andersen és dir conte, i dir màgia per a xiquetes i xiquets. És parlar d'algú que es va dedicar a la literatura, però que ha sigut reconegut mundialment pels vora 170 contes que va escriure. *Contes d'Andersen*, adaptat per Josep Franco, ens recorda personatges com ara un emperador que es passeja nu, un ànec a qui ningú estima, un rossinyol, una princesa d'incògnit o un soldadet de plom enamorat. Publicada en la col·lecció «El Micalet Galàctic», amb esta obra Bromera aposta per acostar al públic infantil estos personatges i històries, i fer-ho en la llengua dels valencians. El llibre, presentat amb un llenguatge assequible a l'edat a la qual es dirigeix (a partir de 8 anys) presenta cinc dels relats més coneguts de l'autor: «La princesa i el pèsol», «El vestit nou de l'emperador», «El soldadet de plom», «El rossinyol» i «L'aneguet lleig». Tots tenen una estructura similar, no hi ha

personatges dolents, sinó que tots són víctimes de les seues circumstàncies. Per exemple, a «L'aneguet lleig» es narra la història de rebuig que pateix un ànec, el qual ha d'exiliar-se de la resta dels que són com ell. Esta obra, una crítica cap a una societat que no és tolerant, mostra la capacitat d'adaptació de l'ànec, que a la fi resulta ser un cigne i serà acceptat pels altres cignes. Esta mateixa anècdota podia ser un espill per a la resta de narracions, tant pel feliç desenllaç, com per la simplicitat del seu plantejament i desenvolupament.

A diferència dels germans Grimm o Charles Perrault, els quals van transcriure relats orals del seu temps, l'escriptor romàntic Andersen va agafar de la tradició danesa (especialment el folklore), una gran part dels personatges, anècdotes o idees per als seus contes, i amb esta sucosa matèria primera, va pastar cada història. Una tasca similar va fer Enric Valor prou anys després, qui amb personatges de la tradició valenciana, va inventar la majoria de les seues rondalles, adaptà unes altres, i els va donar un gran sentit d'universalitat. Les històries aplegades a *Contes d'Andersen*, a més, reflecteixen en molts casos, aspectes de la pròpia vida de l'autor. «L'aneguet lleig», per citar el mateix cas que abans, té el rerefons de les

burles que Andersen va patir pel seu aspecte físic. D'altres narracions, com ara «El soldadet de plom», «El rossinyol» o «El vestit nou de l'emperador» estan basades en la tradició oral danesa i han donat peu per bastir adaptacions al cinema i al teatre. La Sirena de Copenhague ens recorda el llegat que va deixar Andersen.

Contes d'Andersen, a més, inclou diverses il·lustracions, les quals ajuden els menuts a tindre una imatge que els transmeta el contingut.

Bromera facilita, igualment, una sèrie de propostes didàctiques referides al llibre, per tal d'acostar-lo a la realitat de les aules de primària. Andersen (Odense, 1805-Copenhague, 1875) va publicar el 1835 un primer llibre de relats breus, el qual, després de l'èxit assolit, va ser seguit per uns altres contes que desembocaran en narracions amb un gran èxit. A més, té publicades peces de teatre, poemes, novel·les i relats de viatges.

Agustí Hernández

Totes les cares del crim

Darrere del vel del gènere negre, *Ferum de silenci* és un relat que denuncia una realitat esfeïdora: la violència de gènere. Lluny de qual-sevol morbositat, Castellano connecta amb el lector amb un relat que despulla el «terrorisme masclista» des de la ficció.

FERUM DE SILENCI

PEP CASTELLANO

«PREMI DE NARRATIVA JUVENIL ENRIC VALOR», 2004

COL·LECCIÓ «ESPLA», 32

116 PÀGINES

BULLENT EDICIONS, PICANYA, 2005

A primera vista, més d'un dels protagonistes d'aquesta història podria ser l'assassí i les hipòtesis que es barallen sobre el crim són tantes que ni els protagonistes ni els lectors saben ja què pensar.

En total, tretze personatges intervenen en l'acció, però n'hi ha un de ben insospitat que, present a tothora, obri i tanca el relat. I si bé ho ha vist tot, ningú no se'l pot escoltar i en solitud reflexiona, abatut pel cansament i tot el que ha hagut de veure.

Es dona el cas que quan la realitat és incomprendible i ningú encerta a trobar-ne una explicació, la ficció té un poder que cala més fons que totes aquestes històries reals carregades de declaracions i interrogatoris que estem cansats de llegir i escoltar.

Aquest és el cas de *Ferum de silenci*, una novel·la breu –molt merescudament distingida amb el «Premi de Narrativa Juvenil Enric Valor»– que se l'ha jugada amb un tema tan delicat i arrelat al dia

dia com ara la violència de gènere. D'entrada, no era un repte qualsevol. Cal tenir en compte que el llibre està pensat en uns lectors encara immadurs i vulnerables, no sempre capaços d'assimilar una informació d'aquest tipus quedant-se al marge d'uns valors i d'unes actituds sexistes i amenaçants. Per això, aquesta història és una ocasió excel·lent per arribar al fons de l'assumpte, a les causes més amagades d'aquest terrorisme que no acabarà «mentre els homes continuen vivint l'amor com un sentiment de possessió» sobre les dones.

Aquesta és una història, doncs, trenca-dora i desmitificadora. Aquí ningú no és políticament correcte, sinó humanament «incorrecte», o profundament sincers: tots acaben, més tard o més d'hora, per mostrar-se tal com són. I per què no?

L'espai on transcorren els fets i un *tempo* lent que els acompanya –carregat d'elipsis i suspens– fan d'aquest escenari múltiple un lloc d'encontres on diversos personatges, per un motiu o per un altre, acaben creuant-se i tenint alguna cosa a veure els uns amb els altres. El plantejament de la història, doncs, a base d'interrogatoris i converses, deixa clar que el testimoni de cadascun podria ser una peça clau per anar

treient res en clar. Aviat, però, veurem que un contradiu l'altre, que les hipòtesis van destroint-se mútuament i que a cada moment toca tornar a començar de dalt a baix.

Ferum de silenci és una narració peculiar, una versió diferent i nova, plena d'humor i formes inèdites sobre una realitat –la del «terrorisme masclista», com en diu Castellano– que fa feredat de tan present que s'ha tornat entre nosaltres. Descriure-la amb naturalitat i realisme, tot eludint els detalls de mal gust, i deixant que l'espectador complete la història, ha estat tot un encert literari per part de Pep Castellano. Sobretot, perquè aquesta mena de ficció és quasi una urgència, ja que les mentalitats són gairebé inamovibles. I aquest és un problema de mentalitat, d'una possessió assassina:

«La maté porque era mía» –diuen ells.

Lourdes Toledo

L'amic que viu a l'armari

El niño que confundió a su prima con una manzana és una novel·la pensada per a xiquets que aprofita l'extraordinària imaginació dels infants per a contar les vivències extraordinàries del seu protagonista. Al final, haurà de ser el lector qui decidisca què és real i què és fantasia.

EL NIÑO QUE CONFUNDIÓ A SU PRIMA
CON UNA MANZANA

CARLOS PUERTO

IL·LUSTRACIONS DE PABLO NÚÑEZ

COL·LECCIÓ «CALCETÍN ROJO», 12

104 PÀGINES

EDITORIAL ALGAR, ALZIRA, 2005

Tot allò que escapa a la raó humana i a les lleis naturals conegudes que regeixen i expliquen el nostre món, que el fan més entenedor i tangible però també més quadriculat i simplista, tots els fets extraordinaris o sobrenaturals que convenim a englobar en una paraula encisadora i il·limitada com «màgia», solen ser una constant en els llibres per a infants. I no és cap casualitat, perquè la màgia, a més de ser un camp literari ple de possibilitats, és una de les millors maneres d'entretenir i d'entretenir-se.

L'ànsia d'escapar d'allò conegut, de la rutina quotidiana, es transforma sovint en anhel per explorar, per traspasar la línia o la frontera que delimita el vedat d'allò possible i, capgirant la famosa dita, abandonar sendes velles per novelles sense parar esment en la versemblança. Ben probablement, el fet que els infants tinguen una imaginació extraordinària té molt a veure en aquesta predilecció dels autors de literatura infantil per allò fantàstic. Un bon exemple d'això que tracte d'explicar d'una manera una mica enrevesada i maldestra és Carlos Puertos i la seua novel·la *El niño que confundió a su prima con una manzana*. De bones a primeres i per començar, el títol sorprén pel seu extraordinari poder d'estranyament però també d'evocació, com si fos una invitació al lector perquè deixi lliures les regnes de la imaginació

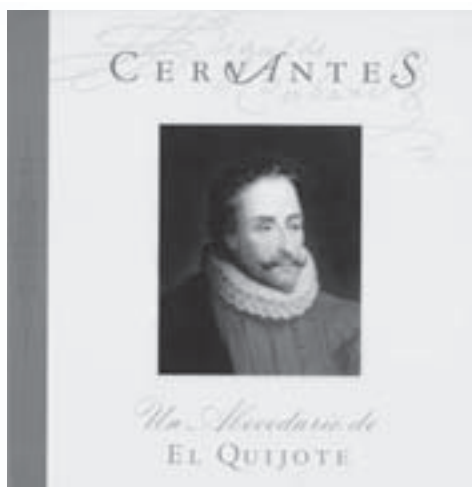
i es desempallegue dels grillons que lliguen la seua capacitat de fantasejar.

La història, com és natural, gira al voltant del seu protagonista, Archi, un xiquet de deu anys que acaba d'eixir de l'hospital i que ha de mantenir repòs a casa dels seus oncles, uns personatges pintorescos que ratllen la bogeria còmica pels seus costums una mica estrafolaris. Archi es disposa a passar uns dies de descans per a recuperar-se d'una malaltia que li ha deixat com a record una cicatriu al bell mig de la seua testa pelada, i ho fa amb resignació i desgana, perquè la tranquil·litat i el repòs no lliguen massa amb el seu caràcter actiu i inquiet. Per acabar-ho d'adobar, s'acaba de fer un esquinç al turmell, la qual cosa el manté lligat sense remei al llit sota l'atenta vigilància dels seus oncles, que no el deixen fer un pas més enllà de la seua habitació. Per sort, la seua cosina Lisa, una xiqueta enigmàtica i una mica bruixa (en el bon sentit de la paraula), el rescatarà d'aquesta paràlisi imposada i el farà eixir de l'avorriment a què es veu abocat fent-lo partícep de les seues aventures fantàstiques. Li presentarà «Don Doscientos Ocho», un amic secret que viu dins d'un armari i que només apareix de nit. I la fantasia, la màgia, farà la resta.

Sergi Vercher

Un tast de Quixot

Un abecedari original on cada lletra s'acompanya d'una paraula representativa del Quixot, un breu fragment de l'obra que fa referència a aquest mot i una imatge escaient recollida d'una edició històrica del clàssic.

UN ABECEDARIO DE EL QUIJOTE

MIGUEL DE CERVANTES

EDICIÓ A CURA D'A. G. SCHNETZER

58 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2005

En alguns llibres les il·lustracions tenen més pes que la lletra escrita. No és exactament el cas, perquè els textos que ofereix aquest petit llibre són de la ploma de Cervantes, tot i això, les imatges són d'un interès remarcable. Es tracta de reproduccions d'estampes que van il·lustrar diferents edicions del Quixot datades entre les acaballes del segle XVIII i la primera meitat del XX. Al peu de cada pintura es detalla l'autor, l'editor, la ciutat i l'any d'edició. De manera que es pot comparar les diferents visions que els artistes de tot Europa han proporcionat dels personatges de l'univers quixotesca. Els germans García Shnetzer han seleccionat, entre d'altres, làmines d'edicions parisenques del segle XIX, al costat d'una representació estupenda de Sancho Panza d'F. Tichy d'una edició de 1946 impresa a Praga, o d'un gravat corprenedor d'A. Houghton, publicat a Londres el 1866, que mostra un Quixot iracund amb esguard maníac esbardellant les figuretes de moros fetes de pasta, o un altre que va veure la llum en aquesta mateixa ciutat el 1911, dibuixat per P. Hardy i que, amb els seus daurats i colors llampants, recorda l'explosió del modernisme. Els abecedaris, que són més aviat rars entre nosaltres, a altres llocs, com a Rússia, són habituals i molt populars. Estan normalment destinats als més joves i introdueixen en el món de les lletres amb dibuixos suggerents. En

aquest abecedari manca, a causa de la impossibilitat de trobar al Quixot paraules que comencen per aquestes lletres, la «ñ» i la «w». No deixa de ser curiós que una lletra insígnia del castellà no pugui ser inclosa en un abecedari a propòsit del cim de la literatura castellana. A la pàgina de la «x» s'ha reproduït una frase intrigant de la primera part, capítol XXXIV: «La “x” no le cuadra, porque es letra áspera...», i gràcies a això té la seua pàgina, tot i que sense cap il·lustració.

La tria dels passatges, sobretot la relació de les seqüències amb les imatges, és en general encertada. La lletra «C», per exemple, es correspon amb la paraula «cura» i amb l'escena de la selecció de novel·les anterior a la famosa foguera de llibres. La «A» és «Armas», la «B» de «Bachiller», la «D» de «Dulcinea», etc.

El llibre es tanca amb una biografia de Miguel de Cervantes, que si bé és superficial, podria resultar engrescadora per als joves que s'apropen per primera vegada a l'escriptor espanyol.

En definitiva, un producte comercial que aprofita el IV Centenari del Quixot, que es mou entre l'homenatge a l'escriptor i l'oportunisme i que té com a tret més positiu ajudar a despertar l'estima cap al clàssic castellà per excel·lència i les seues edicions il·lustrades.

Imma Gandia

Un passeig pel costat salvatge de la vida

El rei del rock és una versió crua i realista de l'adolescència. Quan «tot està per fer i tot és possible» hi ha massa hores per perdre's i divagar, però també queden moments per a la reflexió i la lucidesa. Això és el que li ocorre a en Ramon.

EL REI DEL ROCK

VÍCTOR COTLLIURE

COL·LECCIÓ «EL GRILL», 64

169 PÀGINES

EDITORIAL 3 I 4, VALÈNCIA, 2005

Ramon desafia la vida. La tracta com un objecte d'usar i tirar. Tampoc aquesta ha tingut massa contemplacions amb ell, i així transcorren els dies, entre la desídia d'una etapa escolar abandonada i la indiferència d'una família «desestructurada».

La mediocritat i l'avorriment l'envien cap a un túnel de tedis, però un sentiment amorós desconegut fins aleshores li capgira el món i l'empeny a prendre les regnes de la seua vida.

De paraules fortes i gestos durs, els protagonistes d'aquesta novel·la mostren al lector la cruesa d'uns sentiments que ells pretenen encara més esquerps del que realment són. Sense treva, doncs, per a l'amor, el respecte o la compassió, el ritme emocional i vital d'aquests joves mig nens, en qui ningú mai no ha confiat, els impulsa a estar sempre en guàrdia i a refiar-se'n a tota hora de tothom.

Un crit en boca d'uns adolescents que no connecten amb res i que tot ho menyspreen: els companys de l'institut, els professors, i sobretot, la família, és el punt de partença d'aquesta història. El punt d'arribada, en canvi, va molt més enllà: una sàtira sobre alguns aspectes del sistema educatiu molt susceptibles de crítiques i millores, com ara les lectures recomanades per a adolescents o la falta de comunicació.

Desmotivats i eclipsats pels plaers a curt termini, els joves que donen vida a aquest relat se senten incapaços de plantejar-se cap futur. No creuen en ell i per tant, els excita més desafiar-lo. Però la cruesa amb què tracten el món acaba sent l'espill en el qual contemplem la duresa dels altres envers ells. Ningú no se'ls escolta ni té mai una paraula suau o tendra per a ells. Per això, han decidit de caminar pel costat salvatge de la vida. En ell, el risc, les fantasies sexuals i les situacions límit són un excitant insubstituïble, l'adrenalina que no els ofereix cap altre estímul.

Darrere de tota aquesta disbauxa i del menyspre per la vida d'aquest «guardià de camps de sègol» de nom Ramon, transpira una lucidesa cultivada des de la lectura, una passió inconfessable i incompresa per uns companys còmplices i aprenents de delinqüents, que no han obert en la vida ni un periòdic.

Immers en el tedi d'uns dies sens límits, de sobte Ramon s'apropa l'hora de la llibertat i de prendre una decisió. Un repte digne de ser novel·lat tal com ho ha fet Cotlliure: amb bones dosis de realisme i un llenguatge descarat i cru que despulla amb intel·ligència l'ànima d'uns joves que no esperen res de la vida, sinó esquinçar-la a mossos.

Lourdes Toledo